

gaaede over i andre Stillinger; hvor de concurrere lige med Andre, eller i privat Ansættelse og Stillinger. I det andet Femaar, altsaa fra 1845—49, underkastede 93 sig den fuldstændige juridiske Examen; af disse 93 ere 5,4 pCt. gaaede over til at blive Procuratorer og Advocater, 74,2 pCt. ere bleven ansatte i saadanne Embeder, som de havde en særlig Afgang til, og endelig ere 20,4 pCt. deels bleven ansatte, deels gaaede ind i andre Stillinger. Det vil heraf sees, at den fuldstændige juridiske Examen ikke alene har Betydning med Hensyn til dem, der komme ind i visse Embeder, men at der er en heel Deel, der tage denne Examen, og som søge anden Ansættelse, andet Erhverv, uden at bruge de Afkomster, som Examen nærmest giver. Jeg kan ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg troer, den ærede Rigsbogsmand gaaer ud fra aldeles urigtige Forudsætninger, naar han troer, at en Candidat med laud kunde laste sig om i ganske andre Livsstillinger og saa, efter at være mislykket i dem, vende tilbage og gjøre sine Candidatrettigheder gjælkende. Det er vistnok aldeles unntagelsesværdigt at man under saadanne Omstændigheder vilde tage det, at han for længere Tid siden havde underkastet sig den juridiske Examen, for gode Varer; man vilde i alt Fald anvende en særdeles Forsigtighed. Hvad der altsaa, som anført, ved disse Examensspørgsmaal har Interesse, er, at denne Examen godt kan bestaae som en Examen, det borgerlige Samfund har en Trang til, om jeg saa maa sige; private Mænd sige: vi kunne bruge den Slags Folk, som have underkastet sig denne Examen; det giver os en Betryggelse, at de have underkastet sig den. Der er een Examen, om hvilken det vil være indlysende, at man ikke, seet fra det borgerlige Samfunds Standpunkt, maa betragte den med saa stor Angst; det er den dansk-juridiske Examen. I de 30 Aar fra 1828—57 have i det Hele 1033 underkastet sig denne Examen, og af disse 1033 er der kun i offentlig Embeder ansat 170, altsaa kun 16,5 pCt. af det hele Antal. Den store Masse er altsaa

gaaet over i den private Virksomhed; men nu siger jeg: det er et virkelig Tegn til, at det er en Examen, der afhjælper en Trang for det borgerlige Samfund; man har i mangfoldige borgerlige Stillinger anseet det for ønskeligt, at Bedkommende have gjenneimgaaet det Curfus og aflagt den Prøve, som den dansk-juridiske Examen afgiver Maalestokken for.

Jeg troer saaledes, at man maa komme til den Erkjendelse, at det vilde være urigtigt at gaae ind paa det foreliggende Forslag; det vilde for det Første gjøre Grændsen mellem Lovgivningsmagten og den administrative Myndighed tvivlsom, hvorved der, selv maaskee med den bedste Vilje paa begge Sider, let kunde fremkalbes Grændsestridigheder, og dernæst overseer Forslaget et meget væsentligt Punkt, det nemlig, at Examen ikke alene er for Besættelsen af visse bestemte Embeder, men for Bedkommende ønske ligesom at afflutte deres Studium med en bestemt Prøve, som de underkaste sig. Vi vide jo, hvor svage Menneskene i det Hele og Ungdommen ere; det, at de unge Mennesker stille sig et Maal for sig og sige: det skal Du arbeide paa at naae og dertil maae Du samle din hele Kraft, giver deres Studier et Sammenhold, saa at de ikke slagre omkring til alle Sider, snart i een, snart i en anden Retning; at de sætte sig denne Begrænsning, er en Tømme, de lægge paa sig selv, det er et Maal, de sætte for deres Bestræbelser, at kunne bestaae en saadan Prøve, som de ikke kunne bestaae uden en alvorlig aandelig Austrengelse. En ganske anden Sag er det jo, om man vil sige: den Eneret, som nu i visse Henseender er tillagt den fuldstændige juridiske Examen, vilde vi begrænse; det er et ganske andet Spørgsmaal. I den Henseende senere man sig isvrigt ikke; efter den Frihed, som Administrationen fortiden har, skjønner jeg ikke, at den er generet. Der er allerede mindet om, at adskillige Poster, som efter de citerede Lovbestemmelser kun maatte være besatte med juridiske Candidater, dog alligevel ikke ere besatte med saadanne.